

Govor ministra za obrambo mag. Mateja Tonina na slavnostnem koncertu v počastitev 30. obletnice samostojne Slovenije in v spomin na vse umrle v osamosvojitveni vojni

Unionska dvorana Grand hotela Union, 3. junij 2021

Dober večer!

Spoštovani predsednik Državnega zbora, kolega ministra, državni sekretar, župana, načelnik Generalštaba Slovenske vojske, generalni direktor Policije ter seveda predvsem člani Združenja vojnih invalidov in svojcev padlih 1991, vsi vojni invalidi ter veterani in veteranke vojne za Slovenijo!

Trideset let potem...večkrat sem sam sebe spraševal, kako se veseliti slavnostnih dogodkov, ki pa za številne izmed vas predstavljajo tragično preizkušnjo. Ko se večina veseli, vi obujate spomine na vaše najdražje. Vaši najdražji so dali največ, resnično največ, kar so lahko za to, da se je rodilo novo življenje. Zato do vas čutim izjemno spoštovanje, ki ga same besede ne morejo opisati. Zavedam se, da je obeleževanje 30. obletnice samostojne Slovenije za vas poleg ponosa, ki ga vsi skupaj čutimo ob doseženih zgodovinskih zmagah, obenem tudi spomin na obdobje vaših najtežjih življenjskih preizkušenj. To je spomin na obdobje, ki vas je trajno zaznamovalo z zdravstvenimi posledicami oziroma z izgubo vaših najdražjih – sinov, mož, očetov, bratov. Hudo mi je ob misli, kaj vse ste pretrpeli in zlasti, za kaj vse so bili otroci – moji takratni sovrstniki, prikrajšani v vseh teh tridesetih letih. Ne predstavljam si, kako je odraščati brez očeta.

Zato čutim veliko odgovornost, da storim vse, kar je v moji moči, da se država dostojno pokloni vsem žrtvam in tudi vsem invalidom vojne za Slovenijo. Žal v teh tridesetih letih ni bilo vse rožnato in ni bilo postorjeno vse tako, kot bi moralo biti. Veseli me, da vas lahko seznanim, da so v parlamentarni proceduri že predlogi treh zakonov, ki te pretekle krivice tudi odpravljajo. Po novem bodo lahko status in pravice uveljavljali tudi tisti vojni invalidi in civilni invalidi vojne, ki tega do sedaj zaradi birokratskih omejitev niso mogli. Sedaj jim bo to omogočeno. Pomembno se mi zdi, da se država tudi v finančnem smislu oddolži svojcem vseh padlih in vsaj na takšen, majhen, način kompenzira vse žrtve, ki so sledile v teh tridesetih letih, ki pa se jih seveda nikoli ne da poplačati v denarju. Poleg tega bodo novi

zakoni priznavali tudi pravice družinskim članom civilnih oseb, ki so izgubile življenje zaradi vojaške agresije. Zlasti imam v mislih dva domoljuba – iz Maribora in iz Pivke. Tudi njunim svojcem birokratske ovire niso omogočale, da si primerno uredijo svoj status.

V okviru Ministrstva za obrambo je v tem tednu, 1. junija, začela z delom nova Uprava Republike Slovenije za vojaško dediščino. Pod svojim okriljem bo združila tri sektorje – Sektor za vojne veterane, vojne invalide in žrtve vojnega nasilja, Sektor za vojne grobove in grobišča ter Vojaški muzej Slovenske vojske. Na takšen način kot normalna evropska država pod eno streho, v enem ministrstvu – in ne kot doslej v okviru treh ministrstev – združujemo skrb, ki izhaja iz vseh vojn in njihovih posledic. Najprej skrbimo za žive ljudi – za vojne veterane in invalide, nato smo dolžni poskrbeti za dostojen pokop vseh tistih, ki so padli v različnih vojnah, ter skrbeti za njihova obeležja. In ne nazadnje, dolžni smo ohranjati tudi našo tehnično dediščino, ki se zbira v okviru Vojaškega muzeja Slovenske vojske.

Vojaško obrambo smo vedno uporabljali za plemenite cilje in samoohranitev. Slovenija ni bila nikoli agresorska oziroma napadalna država. Slovenska vojska, ki izhaja iz naše vojaške tradicije, pa je eden od temeljev slovenske državnosti in vir našega državljanskega ponosa. Naša država Slovenija, ki letos praznuje trideset let, nam ni bila podarjena. Vse stvari smo si morali izboriti sami. Ne pozabite, da so še 21. junija 1991 predstavniki svetovnih velesil govorili, da Slovenija ne bo nikoli samostojna. Našo samostojnost in lastno pot smo si morali utirati sami, v vojaškem spopadu z, vsaj na papirju, mnogo močnejšim nasprotnikom. In kot ste, žal, prav vi doživeli v najbridkejšem smislu, je ta vojna terjala tudi človeška življenja. Dogodki vojne za Slovenijo nas zato opozarjajo, da je dobro opremljena in izurjena Slovenska vojska ključna za zavarovanje in ohranitev naše suverenosti in neodvisnosti tudi v prihodnjih letih in desetletjih. Brez varnosti in miru ni države blaginje. Kot minister za obrambo zato nosim veliko odgovornost za prihodnji razvoj Slovenske vojske. Vojska, ki je omogočila nastanek samostojne države, si zasluži spoštovanje in pogoje za nemoten razvoj. Slovenska vojska je v službi domovine, zato nikoli ne more biti breme domovine.

Dragi zbrani!

Prizadevam si, da bi na čim bolj dostojanstven način ohranjali spomin na obdobje slovenske osamosvojitve in na vse domoljube, ki so zanjo tvegali in žrtvovali svoje življenje. To je moja srčna zaveza. Pri tem mislim smrtno resno. Vsem vam, ki ste se borili za domovino, vsem,

ki ste bili v vojni za samostojno Slovenijo ranjeni ali v njej izgubili svoje najdražje, bom do konca življenja hvaležen za vse, kar ste storili. Zaradi vaših žrtev moja generacija in prihodnje generacije lahko žanjejo sadove vašega dela. Vašega žrtvovanja za domovino se ne sme nikoli pozabiti. Zaradi vseh vas že 30 let živimo v samostojni in suvereni državi. Vaše velike žrtve in žrtve vaših svojcev niso bile zaman in nikoli ne bodo pozabljene.

Današnji večer pa je namenjen tudi temu, da z optimizmom zremo v prihodnost, da po preizkušnjah, ki nam jih je prinesla epidemija, vendarle odstiramo pot v neko novo normalnost. Današnji koncert je vrnitev v to normalnost. In kot vedno, tudi na današnji večer Slovenska vojska odpira pot – odpira pot v normalnost. Ponosen sem na Orkester Slovenske vojske. Prepričan sem, da bo skupaj z Nušo Derenda danes to čarobna kombinacija, ki bo nam bo vsem pričarala lep večer. Naj bo ta večer v spomin in v opomin na vse naše najdražje, ki so naredili veliko za našo samostojno domovino.

Srečno!